

Protokół

88. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 27 maja 2015 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1).

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Przyjęcie protokołu 87. posiedzenia Komisji z dnia 4 marca 2015 roku.
3. Ustalenie zasad stosowania nazw zagranicznych miejscowości dla urzędów stanu cywilnego.
4. Pozostałe sprawy bieżące.
5. Wykaz polskich nazw budowli – omówienie wykazu dla państw zachodnioeuropejskich.
6. Polska wersja słownika terminów używanych przy standaryzacji nazw geograficznych – ustalenie trybu pracy.
7. Wolne wnioski.

Obrady prowadziła Ewa Wolnicz-Pawłowska, przewodnicząca Komisji.

Ad 1. Przewodnicząca przywitała członków Komisji.

Członkowie Komisji zostali poinformowani, że 9 kwietnia w wieku 84 lat zmarł prof. Stanisław Alexandrowicz, wieloletni członek Komisji (z prac w Komisji zrezygnował w 2012 roku ze względu na stan zdrowia). Członkowie Komisji uczcili Jego pamięć minutą ciszy.

Ad 2. Protokół 87. posiedzenia przyjęto, po wprowadzaniu drobnych zmian redakcyjnych, jednogłośnie (14 głosów za).

Ad 3. 1 marca 2015 r. weszła w życie *ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego*, która zastąpiła wcześniej obowiązujące *Prawo o aktach stanu cywilnego z 29 września 1986 r.* W nowej ustawie znalazły się zapisy dotyczące nazw miejscowości położonych poza granicami Polski: „Nazwę miejscowości położonej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej zamieszcza się w pisowni ustalonej przez Komisję Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej.” Sformułowanie to pojawiło się w ustawie czterokrotnie – w art. 30, 99, 104 i 109.

W ustawie mowa jest jedynie ogólnie o miejscowości położonej poza granicami Polski i ustalonej przez Komisję pisowni jej nazwy. Nie ma zaś odniesienia do tego, jaka to ma być nazwa: czy ma być to egzonim (w przypadkach, jeśli istnieje), czy może zawsze powinien to być endonim; czy w przypadku, gdy miejscowość posiada kilka urzędowych nazw (np. w różnych językach) to powinny być uwzględnione wszystkie, czy tylko jedna wybrana; jak postępować z nazwami zapisanymi oryginalnie niełacińskimi systemami pisma.

Zapisy ustawy odnoszące się do nazw miejscowości położonych poza granicami Polski nie były w jakikolwiek sposób konsultowane ani z Komisją, ani z GUGiK-iem, co więcej – nawet nie została przekazana informacja o wprowadzaniu tego typu zapisów. Członkowie Komisji wyrazili swoją dezaprobatę dla takiego sposobu wprowadzenia zapisów.

Problem ustalania nazw zgodnie z tą ustawą jest dość istotny. Obecnie do GUGiK-u zaczęli zgłaszać się pracownicy urzędów stanu cywilnego oraz osoby chcące w urzędzie

wyrobić odpowiedni akt, z prośbami o podanie właściwej, zgodnej z zapisem ustawowym, formy nazw miejscowości położonych poza granicami Polski. W kwestii zapisów ustawy wpłynęło także pismo z Warszawskiego Biura Handlowego w Tajpej (biuro jest podległe MSZ i pełni rolę polskiego przedstawicielstwa w Tajwanie). W związku z tym Komisja uznała, że należy przyjąć ogólne wytyczne wskazujące, jakie nazwy powinny być uwzględniane – pozwoli to na zachowanie jednolitości przy udzielanych odpowiedziach, ponadto opublikowanie takich wytycznych na stronie internetowej Komisji lub przekazanie ich urzędowi stanu cywilnego za pośrednictwem wojewodów, w wielu przypadkach umożliwi samym zainteresowanym ustalenie poprawnej formy zapisu nazwy miejscowości.

Przy poprzedniej ustawie istniały regulacje dotyczące zapisu nazw miejscowości położonych poza granicami Polski. Nie znajdowały się one w samej ustawie, tylko w *rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów*, gdzie w § 14 ust. 2 określono, że „nazwę miejscowości położonej za granicą wpisuje się w akcie stanu cywilnego lub w jego odpisie w pisowni oryginalnej w alfabecie łacińskim. Obok nazwy miejscowości można wpisać w nawiasie nazwę państwa.” Z zapisu tego wynika, że wówczas zalecano podawanie wyłącznie endonimu. Natomiast dla obecnej ustawy Wojewoda Wielkopolski przesłał do urzędów stanu cywilnego następujące stanowisko: „W przypadku, gdy Komisja Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej podaje spolszczoną nazwę miejscowości położonej poza granicami kraju, w akcie stanu cywilnego należy zamieścić tę właśnie nazwę, spośród trzech możliwych” (stanowisko dotyczy pytania o to, które spośród form wymienionych w publikacji komisji – nazwa polska, nazwa w transkrypcji, nazwa w transliteracji – należy uwzględnić). Ze stanowiska tego wynika, że zalecany jest polski egzonom.

Ustalając wytyczne dla zapisu nazw miejscowości zagranicznych członkowie Komisji zastanawiali się, czy w przypadku miejscowości posiadających egzonom podawać:

- wyłącznie egzonom,
- wyłącznie endonim (podawanie wyłącznie endonimu wynikało z poprzednio obowiązujących przepisów),
- egzonom i endonim (druga nazwa może być podana w nawiasie; przy wyborze tego wariantu należy ustalić, czy w nawiasie będzie egzonom, czy endonim).

Ustalono, że w przypadku, gdy dla miejscowości istnieje polska nazwa, to będzie podawane podwójne nazewnictwo – nazwa oryginalna na pierwszym miejscu, a egzonom na drugim miejscu w nawiasie, np. *Paris (Paryż)*.

Następnie przedyskutowano wytyczne dotyczące endonimów. Nie ma tu problemu w przypadku nazw miejscowości, dla których istnieje jedna oficjalna nazwa zapisywana alfabetem łacińskim (np. nazwy z obszaru Niemiec, Francji, Stanów Zjednoczonych, Argentyny, itd.) – tu należy podać tę formę oryginalną z uwzględnieniem wszelkich występujących znaków diakrytycznych (choć i tu dyskusyjne jest, czy podawać formę krótką, czy długą nazw, np. *Klagenfurt* lub *Klagenfurt am Wörthersee*; *Schwedt* lub *Schwedt/Oder*; *Eisleben* lub *Lutherstadt Eisleben*).

Dość problematyczne są natomiast nazwy miejscowości z obszarów wielojęzycznych i zapisywane pismami niełacińskimi. W tym pierwszym przypadku zastanawiano się, czy powinny być podawane wszystkie urzędowe nazwy danej miejscowości (nazwy w językach urzędowych państw lub jednostek administracyjnych, np. *Uccle* i *Ukkel* w Belgii, *Espoo* i *Esbo* w Finlandii, *Gijón* i *Xixón* w Hiszpanii, *Wicklow* i *Cill Mhanntáin* w Irlandii, *Bienne*

i *Biel* w Szwajcarii, *Bolzano* i *Bozen* we Włoszech, itd.), a może także formalnie ustalone nazwy mniejszościowe (np. *Oradea* i *Nagyvárad* w Rumunii, *Komárno* i *Komárom* na Słowacji, *Piran* i *Pirano* w Słowenii, *Sopron* i *Ödenburg* na Węgrzech).

W odniesieniu do nazw zapisywanych niełacińskimi systemami pisma zastanawiano się, zgodnie z jakimi zasadami latynizacji je podawać – dla większości języków Komisja ustaliła zarówno zasady uproszczonej polskiej transkrypcji fonetycznej, jak i transliteracji (latynizacji międzynarodowej), wyjątkiem są tu niektóre języki azjatyckie (np. chiński, tajski), dla których zalecany jest tylko jeden system latynizacji międzynarodowej. Dla takich języków jak np. rosyjski, bułgarski, grecki, arabski, hindi, należałoby zatem ustalić, czy nazwy podawać w zapisie przetranskrybowanym (zaletą jest stosowanie wyłącznie polskich znaków i dość prosty odczyt), czy przetransliterowanym (Komisja zaleca przeważnie systemy narodowe, zatem zapisana w ten sposób nazwa będzie najprawdopodobniej odpowiadać nazwie zapisanej w zlatynizowanym dokumencie wydanym przez dane państwo, ponadto tego typu latynizacja w większym stopniu jest odwracalna, pozwalając na uzyskanie wyjściowego zapisu nazwy).

A. Markowski zaproponował, aby podawane było oryginalne nazewnictwo we wszystkich językach urzędowych danego państwa. Zwrócono jednak uwagę, że czasami dana miejscowość nie ma nazwy we wszystkich językach urzędowych państwa (np. miejscowości z obszaru Szwajcarii), ponadto niekiedy nazwy są ustalone w lokalnych językach urzędowych, a nie w państwowych (np. w niektórych regionach Hiszpanii). Uznano zatem, że podawane powinny być tylko nazwy uznane za urzędowe dla danej miejscowości (np. dla Brukseli francuska i niderlandzka, ale już nie niemiecka).

Duże wątpliwości budziło to, jak zapisywać nazwy z języków posługujących się niełacińskimi systemami pisma. Zgodzono się, że transliteracja jest najbardziej korzystna z punktu widzenia odwracalności zapisu, jednak zauważono, że urzędy najprawdopodobniej nie będą w stanie użyć liter ze wszystkimi znakami diakrytycznymi pojawiającymi się w zasadach transliteracji. Ze względu zaś na to, że preferowany jest oryginalny zapis, uznano, że polska transkrypcja dla takich nazw nie powinna być zalecana. W czasie dyskusji zwracano uwagę, że mogą pojawiać się przypadki ustalania nazw dla niewielkich obiektów, dla których bez znajomości oryginalnego zapisu nie uda się podać formy zlatynizowanej, a na pewno nie będą w stanie tego zrobić pracownicy urzędów stanu cywilnego. Podkreślono, że zalecenia powinny być w miarę proste do użycia przez urzędników. Pojawiła się propozycja stosowania nazw z gazetera amerykańskiego, jednak nie spotkała się ona z poparciem. Ostatecznie uznano, że zalecone będzie stosowanie w tych przypadkach endonimu zlatynizowanego zgodnie z zapisem widniejącym w dotychczasowych dokumentach posiadanych przez osobę, dla której wydawany jest akt stanu cywilnego, natomiast w bardziej skomplikowanych przypadkach zalecany będzie kontakt z Komisją.

Ponadto ustalono, że w przypadkach, gdy Komisja dopuszcza stosowanie dwóch polskich nazw, to należy stosować pierwszą z nich (egzonim zalecany).

W dalszej części dyskusji zwrócono uwagę, że powinien być łatwiejszy dostęp do publikacji nazewniczych zamieszczonych na stronie internetowej Komisji – np. bezpośredni link do samej publikacji ze strony głównej. Ułatwione powinno być także samo wyszukiwanie nazw – obecnie możliwe jest wyłącznie wyszukiwanie w pliku PDF, które w przypadku nazw własnych nie działa dobrze (należy uwzględnić wszystkie znaki diakrytyczne, w tym obce, jeżeli chce się wyszukać endonim).

Dyskutowano także kwestię aktualności „Nazewnictwa geograficznego świata”. Wykazy nazw uwzględnionych w 12 zeszytach nie są aktualizowane – jest to wyłącznie

zapis cyfrowy wydrukowanej publikacji (w przypadku pierwszych zeszytów – wydanej 11 lat temu, a ostatniego – 5 lat temu). W piśmie skierowanym 20 kwietnia br. do Komisji z Warszawskiego Biura Handlowego w Tajpej zwrócono uwagę na brak aktualności wykazu z obszaru Tajwanu (w 2010 i 2014 roku dokonano modyfikacji podziału administracyjnego, skutkującego zmianami w nazwach jednostek administracyjnych oraz przekształceniem licznych miejscowości w dzielnice miast); ponadto zwrócono w nim uwagę, że z tego wykazu powinni korzystać konsulowie w celu podawania nazw zagranicznych miejscowości zgodnie z wymogami znowelizowanej ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego*. Sytuacje, gdy z wykazów nazw z obszarów poszczególnych państw zawartych w „Nazewnictwie geograficznym świata” użytkownicy korzystają jak z aktualnych wykazów, a nie publikacji wydanych kilka lat temu, jest znacznie więcej.

W związku z tym zastanawiano się, czy „Nazewnictwo geograficzne świata” powinno być dostępne na stronie internetowej Komisji. Skoro przez istotną część użytkowników jest traktowane jako bieżący i aktualny wykaz, to może należałoby uniemożliwić korzystanie z niego on-line. W trakcie dyskusji zwrócono uwagę, że publikacje te są cennym źródłem nazw, pomimo ich nieaktualizowania i znajdujących się w nich drobnych błędów. Uznano, że wykorzystywanie ich niezgodnie z przeznaczeniem i niezrozumienie, że są to zapisy pewnego stanu, a nie bieżąco aktualizowana baza nazw, nie są wystarczającym powodem, aby publikacje te usuwać ze strony internetowej Komisji. Zdecydowano jednak, że przy publikacjach podana zostanie na pierwszej (dodatkowej) stronie wyraźna informacja, że są one opracowane według stanu na dany rok i nie są aktualizowane.

Ad 4. J. Kacprzak przedstawiła informacje o przygotowaniach do posiedzenia Bałtyckiej Sekcji Regionalnej UNGEGN. Zgłosiło się 32 uczestników z Polski, Litwy, Łotwy, Estonii, Rosji, Białorusi i Ukrainy, którzy zaproponowali wygłoszenie 23 referatów. Planowane są dwie sesje referatowe (29 i 30 czerwca, lokalizacja w centrum Warszawy) i jedna terenowa do CODGiK-u i Żelazowej Woli.

M. Zych przedstawił sprawozdanie z 17. Posiedzenia Grupy Roboczej UNGEGN ds. Egzonimów. Posiedzenie zorganizowane zostało przez przewodniczącego Grupy Roboczej – Petera Jordana oraz chorwacki Instytut Leksykograficzny Mirosława Krleży (Leksikografski zavod Miroslav Krleža). Odbyło się ono w dniach 14-16 maja 2015 r. w Zagrzebiu, w siedzibie Instytutu. W spotkaniu uczestniczyło 31 osób – członków grupy roboczej, reprezentujących 15 państw. W przyjętym porządku obrad przewidziano podział posiedzenia na trzy sesje tematyczne oraz sesję otwierającą. W czasie sesji tematycznych zaprezentowano 16 referatów, zaś w sesji otwierającej posiedzenie – 4 referaty.

W pierwszej sesji tematycznej zatytułowanej „Kryteria stosowania egzonimów – wszechstronne podejście” zaprezentowano siedem referatów. Peter Jordan (Austria) przedstawił propozycję rezolucji zawierającej spis kryteriów dla stosowania egzonimów, która miałyby zostać przedłożona do przyjęcia na kolejnej Konferencji ONZ w sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych w 2017 r. Paul Woodman (Wielka Brytania) zaprezentował swojego rodzaju poradnik, będący zbiorem jedenastu pytań dotyczących egzonimów i ich stosowania wraz z odpowiedziami. Maciej Zych przedstawił zasady stosowania egzonimów z polskiego punktu widzenia. Peeter Päll (Estonia) omówił ewolucję kryteriów używania egzonimów w języku estońskim. Sungjae Choo i Sang-Hyun Chi (Korea Południowa) przedstawili referat dotyczący egzonimów używanych w Korei. Željko Hećimović (Chorwacja) w swojej prezentacji przybliżył praktykę stosowania egzonimów i endonimów w bazie EuroGeoNames oraz w będącym jego częścią chorwackim systemem

nazw geograficznych (CroGeoNames). Andrea Bölskei i Béla Pokoly (Węgry) omówili stosowanie egzonimów na Węgrzech.

Druga sesja została zatytułowana „Egzonimy – koncepcja i terminologia”, a zaprezentowano w jej trakcie cztery referaty. Ojārs Bušs (Łotwa) przedstawił koncepcję ‘egzonimoidów’ i ‘endonimoidów’. Přemysl Mácha (Czechy) poruszył kwestię nazw metaforycznych, a zwłaszcza obiektów z obszaru Czech, dla których przyjęto jako nazwy egzonimy zagranicznych obiektów. Herman Bell (Wielka Brytania) omówił egzonimy, jako część niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Matjaž Geršič (Słowenia) zreferował chorwacko-słoweński projekt dotyczący zbierania egzonimów.

Trzecia sesja posiedzenia zatytułowana została „Szczególne obszary stosowania egzonimów”, a w jej trakcie wygłoszono pięć referatów. Helge Paulig (Niemcy) przybliżył stosowanie egzonimów w powojennych niemieckich atlasach szkolnych. Roman Stani-Fertl (Austria) omówił stosowanie nieoficjalnych toponimów (egzonimów i wariantów nazw) w krajowych bazach nazw geograficznych. Kohei Watanabe (Japonia) przedstawił prezentację dotyczącą nazw obiektów znanych w skali globalnej. Tomáš Marek (Czechy) zaprezentował wydany w 2014 roku wykaz czeskich nazw obiektów morskich i z obszarów międzynarodowych („Česká jména moří a mezinárodních území”), a także internetowy serwis nazewniczy przygotowany do prezentacji danych z tej publikacji (<http://jmenasveta.cuzk.cz>). Zane Cekula (Łotwa) omówiła stosowanie na łotewskich mapach topograficznych nazw dla transgranicznych obiektów geograficznych.

Ostatnia część posiedzenia poświęcona została omówieniu dalszych działań Grupy Roboczej ds. Egzonimów. Peter Jordan poinformował, że kolejna sesja UNGEGN odbędzie się w Bangkoku w dniach 24-29 kwietnia 2016 roku. W trakcie sesji przewidziano krótkie, robocze spotkanie grupy. Kolejne zaś pełne spotkanie powinno się odbyć jeszcze przed XI Konferencją ONZ w sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych, która planowana jest w 2017 roku (prawdopodobnie tradycyjnie w okolicach sierpnia). Przyjęta została propozycja zorganizowania tego spotkania w Pradze, ustalono ponadto, że odbędzie się ono w kwietniu lub maju 2017 roku. Matjaž Geršič poinformował natomiast, że w listopadzie bieżącego roku planowane jest w Lublanie posiedzenie Sekcji Regionalnej UNGEGN Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej.

Zasadnicza część dyskusji podsumowującej posiedzenie dotyczyła propozycji rezolucji, zawierającej spis kryteriów dla stosowania egzonimów, która miałaby zostać zaproponowana do przyjęcia na kolejnej Konferencji ONZ w sprawie Standaryzacji Nazw Geograficznych. Punktem wyjścia była rezolucja zaproponowana przez Petera Jordana. W trakcie dyskusji zwracano uwagę na różne kontrowersyjne zapisy zawarte w tej propozycji, a także była podważana w ogóle zasadność przyjmowania tego typu rezolucji, gdyż nadmiernie ingeruje ona w wewnętrzną politykę językową poszczególnych państw. Ostatecznie ustalono, że przygotowana będzie krótka, ogólna rezolucja, zaś przewodnik stosowania egzonimów będzie przedstawiony w postaci osobnego dokumentu roboczego zaprezentowanego w trakcie konferencji. W dokumencie tym opisana będzie także obecna praktyka stosowania egzonimów wraz ze wskazaniem, jak powinna być ona zmieniana.

Dyskutując nad sprawozdaniem z Posiedzenia Grupy Roboczej UNGEGN ds. Egzonimów członkowie KSNG zwrócili szczególną uwagę na dwie kwestie. Pierwsza dotyczyła stosowania nazw w serwisie GoogleMap, co było poruszone w referacie Andrei Bölskei i Béla Pokolyego. Zwrócono w nim uwagę, że jeżeli podany jest egzonim, to już nieuwzględniany jest endonim, ponadto w wielu przypadkach uwzględnione egzonimy są wątpliwe: podawane są formy historyczne, obecnie nieużywane, a także formy po prostu błędne. Podobna sytuacja ma miejsce również w przypadku GoogleMap dostępnych w Polsce

– spotykane są tu wątpliwe lub przestarzałe spolszczenia, np. zastosowanie nazw *Jarobród*, *Kamienica Saska*, *Strzałów*, *Sośnica*, *Samocięż*, *Chycina* zamiast odpowiednio *Erfurt*, *Chemnitz*, *Stralsund*, *Sassnitz*, *Samtens*, *Hiddensee* – nazwy te po protestach polskich użytkowników zostały co prawda wycofane, jednak nadal można na mapach Google zobaczyć np. *Solnogród* zamiast *Salzburga*, czy *Celowiec* zamiast *Klagenfurtu*.

Druga kwestia dotyczyła czeskiego serwisu internetowego, zawierającego egzonimy. Uznano, że taki prosty serwis, pozwalający na wyszukiwanie nazw zarówno na mapie, jak i poprzez wyszukiwarkę (wyszukiwać można zarówno egzonimy, jak i endonimy, przy czym przy wyszukiwaniu nie ma konieczności podania liter ze znakami diakrytycznymi) i wyświetlanie o niej informacji zawartej w publikacji, jest dobrym rozwiązaniem. Przygotowanie takiego serwisu postulował już poprzedni przewodniczący Komisji – W. Rudnicki – jednak GUGiK uznał, że egzonimy ustalane przez Komisję, będące z założenia częścią Państwowego Rejestru Nazw Geograficznych, powinny być prezentowane w ramach jednego serwisu wraz z nazwami krajowymi. Niestety taki serwis przez ostatnie lata nie powstał i nie wiadomo, kiedy miałby powstać – w serwisie *geoportal.gov.pl* prezentowane są wyłącznie nazwy z obszaru Polski. Członkowie Komisji uznali, że warto powrócić do tematu opracowania osobnego serwisu dla egzonimów (korzystać on może z zasobu PRNG), zaś w trakcie najbliższego polsko-czesko-słowackiego sympozjum nazewniczego, które odbędzie się na jesieni w Bratysławie, należy zapytać przedstawicieli Czech o kwestie techniczne przygotowania ich serwisu, a także o koszty jego przygotowania i pracochłonność.

Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej zwrócił się do Komisji z pytaniem o angielskie nazwy województw oraz angielskie odpowiedniki dla terminów ‘powiat’ i ‘gmina’ – realizowany jest projekt *EuroBoundaryMap*, prowadzony przez stowarzyszenie *Eurogeographic*, i zgodnie z jego wytycznymi nazwy te powinny być podane również po angielsku. W zadaniach Komisji, zapisanych w rozporządzeniu, jest także proponowanie obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Polski. Realizując to zadanie Komisja postanowiła opracować wykazy nazw głównych obiektów w kilku językach. Dotychczas takie wykazy nie zostały przyjęte, choć zostały przygotowane wersje robocze, m.in. w języku angielskim.

Jak zauważono w czasie dyskusji, nie istnieje jedno, ogólnie stosowane tłumaczenie nazw województw. Różnice dotyczą zarówno samego elementu rodzajowego ‘województwo’, który tłumaczony jest na ‘voivodship’/‘voivodeship’, ‘province’, ‘region’ lub pozostawiany bez tłumaczenia, jak i elementu rozróżniającego, który podawany jest w wersji polskiej (np. *Mazowieckie*) lub jako angielski egzonim (w mianowniku lub jako przymiotnik, np. *Mazovia* – *Masovian*). Również na oficjalnych stronach województw (urzędów marszałkowskich i wojewodów) i urzędów administracji centralnej stosowane są najróżniejsze tłumaczenia, np. *Mazowieckie Province*, *Mazowieckie Voivodeship*, *Mazovia Voivodeship*, *Mazowieckie Voivodship*, *Voivodeship of Mazowieckie*, *Voivodeship of Mazovia*.

E. Wolnicz-Pawłowska poinformowała, że kontaktowała się w tej sprawie z anglistami z Wydziału Lingwistyki Stosowanej UW – ich zdaniem należy stosować termin ‘voivodship’/‘voivodeship’. Członkowie Komisji przychylni się do tego stanowiska, przyjmując zapis bez *e*: ‘voivodship’, który był stosowany przez Komisję m.in. w „Polskim przewodniku toponimicznym”, a także został zaproponowany w roboczym wykazie angielskich form nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Polski. Ponadto ustalono, że element rozróżniający będzie podawany w polskiej formie, aby

odróżnić obecne województwa od krain historycznych (angielskie egzonymy, takie jak *Mazovia*, *Pomerania*, *Silesia*, *Little Poland*, odnoszą się przede wszystkim do krain historycznych, które nie pokrywają się zasięgiem ze współczesnymi województwami), i umieszczany będzie przed elementem gatunkowym. Zwrócono także uwagę, że w przypadku nazwy angielskiej, w odróżnieniu od nazwy polskiej, oba człony nazwy województwa muszą być zapisywane wielką literą. Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, zarekomendowano użycie w projekcie EuroBoundaryMap następujących angielskich nazw dla województw: *Dolnośląskie Voivodship*, *Kujawsko-Pomorskie Voivodship*, *Lubelskie Voivodship*, *Lubuskie Voivodship*, *Łódzkie Voivodship*, *Małopolskie Voivodship*, *Mazowieckie Voivodship*, *Opolskie Voivodship*, *Podkarpackie Voivodship*, *Podlaskie Voivodship*, *Pomorskie Voivodship*, *Śląskie Voivodship*, *Świętokrzyskie Voivodship*, *Warmińsko-Mazurskie Voivodship*, *Wielkopolskie Voivodship*, *Zachodniopomorskie Voivodship*.

W odniesieniu do tłumaczenia terminów ‘powiat’ i ‘gmina’ Komisja zarekomendowała użycie tłumaczenia analogicznego do zastosowanego w „Polskim przewodniku toponimicznym”, tj.: ‘county’ dla powiatu (w nazwie powiatu należy stosować wielką literę po nieprzetłumaczonym elemencie rozróżniającym, np. *Opolski County*) oraz ‘commune’ dla gminy (w nazwie samej gminy termin ten jest jednak pomijany, gdyż nie stanowi części nazwy, np. *Chmielno*).

17 stycznia 2015 r. zmieniono nazwę jednej z jednostek administracyjnych Francji – dotychczasową nazwę francuską *Centre* (ofic. *région Centre*) zmieniono na *Centre-Val de Loire* (ofic. *région Centre-Val de Loire*). Dla jednostki tej Komisja przyjęła egzonym *Region Centralny*. Po zmianie endonimu należałoby także zmienić egzonym – dla *Val de Loire* jest ustalony egzonym *Dolina Loary*, w związku z tym nowym egzonymem może być *Region Centralny-Dolina Loary* lub *Centrum-Dolina Loary*. Dyskutowano obie nazwy, aby ostatecznie przyjąć egzonym w formie ***Region Centralny-Dolina Loary*** (za egzonymem w tej formie opowiedziało się 9 osób, za nazwą *Centrum-Dolina Loary* opowiedziało się 6 osób, nikt nie wstrzymał się od głosu).

Zmiana nazwy tej jednostki poprzedza dużą reformę administracyjną – na początku bieżącego roku przyjęto ustawę wprowadzającą od 1 stycznia 2016 r. nowy podział Francji na regiony: z 22 regionów Francji metropolitarnej zostanie utworzonych 13 regionów powstałych z łączenia dotychczasowych regionów (5 regionów pozostanie bez zmian, pozostałe powstaną z łączenia dwóch lub trzech dotychczasowych regionów). W ustawie zastosowano tymczasowe nazwy nowych regionów, polegające na łączeniu nazw dotychczasowych regionów (np. *Alsace-Champagne-Ardenne-Lorraine*). Docelowe nazwy nowo powstałych regionów mają zostać zaproponowane przez nowe rady regionów.

B. Więclaw przekazała informację, że w Ministerstwie Spraw Zagranicznych opracowywane jest *Obwieszczenie Ministra Spraw Zagranicznych w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Zagranicznych*. Protokół Dyplomatyczny zaproponował stopniowe ujednoczenie nazw miejscowości, zawartych w nazwach placówek dyplomatycznych, tak by były zgodne z ustaleniami Komisji. W większości przypadków udało się uzgodnić z departamentami terytorialnymi poprawę nazw. Jednak w dwóch przypadkach MSZ postuluje zmiany w nazewnictwie stosowanym przez Komisję.

Obecnie Komisja zaleca dwie nazwy dla stolicy Kataru – *Ad-Dauha*, jako nazwę główną, i *Doha*, jako nazwę wariantową. MSZ zaproponował ustalenie, że nazwą główną jest

Doha, zaś wariantową *Ad-Dauha*. Za taką zmianą opowiedziało się 9 członków Komisji, przeciw zagłosowało 3, a 3 wstrzymało się od głosu. Przy okazji podkreślono, że nazwa ta jest odmienna, a jej poprawna odmiana to: *D. Dohy, Mc. Dosze* dla nazwy głównej oraz *D. Ad-Dauhy, Mc. Ad-Dausze* dla nazwy wariantowej.

Druga kwestia dotyczyła nazwy miasta w Arabii Saudyjskiej, dla którego Komisja ustaliła pseudoegzonim *Dżudda*, będący transkrypcją nazwy arabskiej. MSZ zaproponowało dodanie nazwy wariantowej *Dżedda*, która odpowiada lokalnej wymowie oraz egzonimowi angielskiemu *Jeddah*. W czasie dyskusji zwrócono uwagę, że dawniej w języku polskim była stosowana inna forma – *Dżidda*, która odpowiadała wymowie angielskiej nazwy tego miasta. Ze względu na to, że forma *Dżedda* wywodzi się z wymowy lokalnej, uznano, że nie ma potrzeby jej dodawania. W głosowaniu przeciw dodaniu tej nazwy opowiedziało się 8 osób, za jej dodaniem były 2 osoby, zaś 5 osób wstrzymało się od głosu. Jednak pojawiły się głosy, że warto sprawdzić, czy takie spolszczenie jest stosowane. Po sprawdzeniu okazało się, że forma *Dżedda* jest stosowana zarówno w publikacjach dawnych (była wymieniana np. w „Encyklopedii powszechnej” Orgelbranda), jak i współczesnych, co więcej – występuje ona częściej od formy *Dżudda*, jednak rzadziej od formy *Dżidda*. Pojawiła się w związku z tym propozycja, aby w wykazie uwzględnić te trzy formy, jednak ostatecznie uznano, że Komisja powinna ograniczać liczbę form wariantowych do jednej, tak jak to miało miejsce w dotychczas przyjętych nazwach. Ostatecznie E. Wolnicz-Pawłowska zarządziła reasumpcję głosowania nad przyjęciem nazwy *Dżedda* jako wariantowej dla nazwy *Dżudda* – w ponownym głosowaniu za przyjęciem takiego rozwiązania opowiedziało się 12 członków Komisji, 2 było przeciw, 1 wstrzymał się od głosu.

M. Zych przedstawił informację, że 1 listopada 2014 r. zmieniono w indyjskim stanie Karnataka nazwy 12 miast, tak aby ich zapis dostosować do wymowy stosowanej w języku kannada, oficjalnym tego stanu. Władze Karnataki zapowiedziały wprowadzenie tych zmian już w 2006 roku, jednak nie uzyskały one wówczas formalnej akceptacji władz centralnych i nie weszły w życie. Po ostatniej zmianie władzy w Indiach nowy rząd przestał blokować decyzję o zmianie nazw miast. Zmiany ogłoszone przez władze Karnataki dotyczą wyłącznie nazw angielskich – nowe nazwy w języku hindi ustalone zostaną przez Survey of India jako fonetyczny zapis nazw zmienionych (w Karnatace hindi nie ma statusu oficjalnego języka stanu i nie są w nim ustalane nazwy geograficzne). Wśród zmienionych znalazły się angielskie nazwy trzech głównych miast: *Bengaluru* (dotychczas *Bangalore*), *Hubballi* (dotychczas *Hubli*) i *Mysuru* (dotychczas *Mysore*).

Na poprzednim posiedzeniu Komisja przyjęła założenia do opracowania przymiotników, dopełniaczy i miejscowników nazw zawartych w „Urzędowym wykazie polskich nazw geograficznych świata”. Ustalono, że przymiotniki, dopełniacze i miejscowniki będą opracowane dla każdej nazwy nieposiadającej terminu rodzajowego, a praca zostanie wykonana dwuetapowo – w pierwszym opracowane będą przymiotniki, dopełniacze i miejscowniki dla nazw, w drugim te opracowane formy zostaną zweryfikowane (skontrolowane).

Ustalono także, że przymiotniki powinny być podawane wyłącznie na podstawie źródeł, nie zaś tworzone na potrzeby wykazu. To ograniczenie wzbudziło pewne wątpliwości, gdyż może spowodować, że dla wielu obiektów nie zostaną ustalone przymiotniki, ponieważ takie trudno będzie znaleźć w publikacjach (zwłaszcza dla obiektów pozaeuropejskich), pomimo że utworzenie przymiotnika nie byłoby zbyt skomplikowane. Również w przypadku nowo ustalonych egzonimów (np. *Nowe Tajpej, Pjongczang, Sedżong*,

Armiańsk) nie byłoby możliwe podanie przymiotnika. Ponadto dla wielu miejscowości z kresów również odnalezienie przymiotnika może okazać się niemożliwe. Oznaczałoby to, że dla wielu miejscowości nie byłyby one uwzględniane. A. Markowski zwrócił jednak uwagę, że czym innym jest utworzenie przymiotnika zgodnie z wybranym wzorcem, a czym innym ustalenie, czy taki przymiotnik jest właściwy dla danej nazwy – przymiotniki od nazw własnych powstają często w nieregularny sposób lub można zastosować różne wzorce ich tworzenia, i podawanie przymiotników bez powoływania się na użycie w źródłach byłoby działaniem dość arbitralnym, polegającym na podaniu jednej z możliwych form. Uznano zatem, że pozostawione zostanie zalecenie podawania przymiotników wyłącznie na podstawie źródeł, jednak w uzasadnionych przypadkach dopuszczono odstępstwo od tej zasady – tak utworzone przymiotniki będą musiały zostać przedstawione do akceptacji Zespołowi Ortograficzno-Onomastycznemu Rady Języka Polskiego.

Ze względu na brak czasu, na kolejne posiedzenie przeniesiono omówienie wykazu polskich nazw budowli i ustalenie trybu pracy nad polską wersją słownika terminów używanych przy standaryzacji nazw geograficznych.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
Wiceprzewodniczący Komisji
mgr Maciej Zych

Przewodnicząca Komisji
prof. dr hab. Ewa Wolnicz-Pawłowska